

شهرستان شاهین شهر و میمه

شهرستان شاهین شهر و میمه با مساحتی بالغ بر ۲ / ۶۱۰۵ کیلومتر مربع از شمال به استان مرکزی - از شرق به کاشان ، نطنز و برخوار - از جنوب به اصفهان و از غرب به نجف آباد، خمینی شهر و گلیایگان محدود است.

تاریخچه مرکز شهرستان:

شاهین شهر به عنوان مرکز شهرستان محسوب شده ، هسته اولیه این شهر روستایی به نام امیرآباد بوده است. این شهر در حد فاصل بین مدار ۳۲ / ۵۴ عرض شمالی از خط استوا و ۵۱ / ۳۷ طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار گرفته است.

در سال ۱۳۵۰ تعدادی از مالکان بزرگ با هدف تولید مسکن انبوه و احداث سرپناه برای مهاجرین و اتباع بیگانه شاغل در صنایع نظامی و هلیکوپترسازی اقدام به تأسیس سازمان عمران شاهین شهر نمودند و شهر را در اراضی کشاورزی فاقد سکنه و یکی دو روستای کوچک در وسعتی حدود ده هزار و هفتاد و سه هکتار برای اسکان جمعیتی بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار نفری پایه ریزی نمودند. شاهین شهر به لحاظ موقعیت و جمعیت و اهمیت ویژه ای که داشت به عنوان مرکز شهرستان برگزیده شده است. مجاورت با شهر اصفهان، ارزانی زمین و خدمات مختلف و قرارگرفتن در مسیر ارتباطی (مرکز استان به تهران) موجب رشد و توسعه سریع شاهین شهر گردید.

طبق آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰ جمعیت این شهرستان بالغ بر ۱۹۶۵۸۴ نفر می باشد.

وجه تسمیه برخی از نقاط شهرستان:

شاهین شهر:

-نقل است که :

الف - نقشه اولیه طراحی شده شهر از بالا به صورت شاهین جلوه می کرده است.

ب - به دلیل وجود آبشخور شاهین ها در این منطقه بنا کنندگان شاهین شهر آن را به این نام نامیدند.

تقسیمات کشوری

این شهرستان دارای دو بخش مرکزی و میمه و ۶ شهر به نامهای: شاهین شهر، گز برخوار، میمه، وزوان، لایبید و شهر گرگاب و ۱۹ روستا به نام های : اذان، زیادآباد، حسن رباط، لوشاب، موته، ونداده، خسروآباد، سعیدآباد، مرآوند، قاسم آباد، چغاده، رباط آغامال ، باغمیران، سُه ، کلهرود ، دهلر، بیدشک ، مورچه خورت و جهادآباد می باشد.

شهر شاهین شهر مرکز بخش مرکزی و شهر میمه مرکز بخش میمه می باشد.

-بخش مرکزی شامل شهرهای شاهین شهر، گز برخوار و گرگاب و بخش میمه شامل شهرهای میمه، وزوان و لایبید است.

- دهستان مورچه خورت با مرکزیت روستای مورچه خورت و دهستان برخوار غربی به مرکزیت روستای جهادآباد در بخش مرکزی و دهستان ونداده با مرکزیت روستای ونداده و دهستان زرکان با مرکزیت روستای حسن رباط در بخش میمه واقع شده اند.

ورزش و جوانان

متراژ (متر مربع)	تعداد	نوع مکان ورزشی (وزارت ورزش و جوانان)
۷۷۲۸	۶	سالن چند منظوره
۲۱۹۲	۷	سالن رزمی
۱۲۹۱۹	۲	چمن تمرینی
۲۳۷۱۵	۲	چمن مسابقاتی
۱۹۴۶۵	۲	زمین روباز خاکی
۳۹۱۳	۴	زمین روباز آسفالته
۷۰۲۷۰	۲۳	مجموع

بهداشت و درمان

مقدار	شاخص	ردیف
۲	تعداد بیمارستان	۱
۸	تعداد مرکز بهداشتی درمانی شهری	۲
۱	تعداد مرکز بهداشتی درمانی روستایی	۳
۱۱	تعداد خانه بهداشت روستایی	۴
۸	تعداد پایگاه بهداشتی	۵
۳۱	تعداد داروخانه	۶
۱	تعداد مرکز مشاوره قبل از ازدواج	۷

ادامه بهداشت و درمان

مقدار		شاخص	ردیف
۶	دولتی	تعداد مؤسسه درمانی	۱
۴	خصوصی		
۵	دولتی	تعداد آزمایشگاه	۲
۱۰	خصوصی		
۴	دولتی	تعداد اورژانس و پایگاه های بهداشتی (۱۱۵)	۳
۴	خصوصی		
۸	پایگاه		
۲	دولتی	تعداد مرکز پرتونگاری	۴
۵	خصوصی		
۲	دولتی	تعداد مرکز توانبخشی	۵
۷	خصوصی		
۱۰۰	دولتی	تعداد تخت	۶
۱۰	خصوصی		
۲	دولتی	تعداد مرکز DIC MMT	۷
۱۶	خصوصی		

ارتباط - مخابرات

ردیف	عنوان شاخص	واحد	مقدار
۱	ضریب نفوذ تلفن ثابت	به ازای هر ۱۰۰ نفر	۴۴,۷
۲	ضریب نفوذ تلفن همراه	به ازای هر ۱۰۰ نفر	۴۳,۸۹
۳	تعداد تلفن های ثابت منصوبه دولتی	شماره	۳۶۳۷۰۰
۴	تعداد تلفن های همگانی مشغول به کار	دستگاه	۵۳۳
۵	روستاهای دارای ارتباط مخابراتی	روستا	۱۴
۶	دفاتر ICT روستایی بهره برداری شده	عدد	۱۲
۷	پورت دسترسی دایر شده	پورت	۹۹۱۱
۸	مرکز مخابراتی	عدد	۱۴
۹	سایت BTS	عدد	۶۵

انرژی - نفت

ردیف	شاخص	واحد	مقدار
۱	گاز مایع	متر مکعب	۲۵۳۰
۲	سوخت هواپیما	متر مکعب	۲۶۹
۳	بنزین معمولی	متر مکعب	۹۷۸۳۴
۴	بنزین سوپر	متر مکعب	۲۱۳۶
۵	نفت سفید	متر مکعب	۶۴۴
۶	نفت گاز	متر مکعب	۳۷۰۷۳۲
۷	نفت کوره	متر مکعب	۳۴۹۶۶
۸	تعداد جایگاه	دولتی	عدد
		خصوصی	عدد
۹	نازل تلمبه	بنزین	عدد
		بنزین سوپر	عدد
		نفت گاز	عدد
۱۰	تعداد شعب فروش نفت	عدد	۷
۱۱	تعداد جایگاه CNG	جمع	عدد
		دو منظوره	عدد
		تک منظوره	عدد

انرژی - گاز

ردیف	شاخص	واحد	مقدار
۱	تعداد شهرهای گازرسانی شده	عدد	۶
۲	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	عدد	۱۶
۳	تعداد انشعاب	جمع	۱۱۰۵
		خانگی - تجاری	۱۰۵۰
		صنعتی	۵۵

برق

مقدار	شاخص
۱۴۳۴	طول شبکه ۲۰ کیلو ولت (متر)
۱۱۴۵	طول شبکه فشار ضعیف (متر)
۲۰۱۴	تعداد ترانسفورماتور (دستگاه)
۶۱۵۴۴۰	ظرفیت ترانسفورماتور KVA
۵۳	تعداد فیدر ۲۰
۱۰	تعداد پست ۲۰/۶۳ کیلو ولت
۱۹	تعداد روستاهای برق دار
۲۵۰۴۵	تعداد چراغ لاک پستی
۹۶۴۶	تعداد مشترکان

راه های ارتباطی

ردیف	عنوان شاخص	واحد	مقدار
۱	آزاد راه	کیلومتر	۵۱/۳۶
۲	راه اصلی	کیلومتر	۲۰۳
۳	بزرگراه	کیلومتر	۲۵۶/۴
۴	آسفالته	کیلومتر	۹۰

شاخص ها و نماگری های آموزشی – دانشگاه

تعداد	مرکز آموزشی	دانشگاه
۳	دولتی	
۲	آزاد	
۳	پیام نور	
۳	غیر انتفاعی	

شاخص ها و نماگرهای آموزشی - فنی و حرفه ای

شاخص	واحد	شاهین شهر - گز - مورچه خورت
تعداد آموزشگاه های آزاد	دو منظوره	۱۱
	پسرانه	۷۱
	دخترانه	۱۳

شاخص ها و نماگرهای آموزشی - آموزش و پرورش

ردیف	شاخص	مرد	زن	کل
۱	معلم	ابتدایی	۵۰۹	۶۵۰
		متوسطه	۳۵۷	۵۷۶
		متوسطه دوم	۱۴۱	۲۶۸
جمع		۴۸۷	۱۰۰۷	۱۴۹۴
۲	دانش آموز	ابتدایی	۸۱۱۶	۱۶۶۵۳
		متوسطه	۲۴۹۱	۵۱۴۹
		متوسطه دوم	۴۱۳۴	۸۳۸۵
جمع		۱۵۴۴۶	۱۴۷۴۱	۳۰۱۸۷
۳	کلاس	ابتدایی	۳۱۳	۶۴۷
		متوسطه	۱۱۰	۲۱۴
		متوسطه دوم	۲۳۴	۴۳۱
جمع		۶۳۵	۶۵۷	۱۲۹۲
۴	مدرسه	ابتدایی	۴۳	۸۷
		متوسطه	۲۷	۴۹
		متوسطه دوم	۲۹	۵۳
جمع		۹۰	۹۹	۱۸۹

ادامه شاخص ها و نماگرهای آموزشی – آموزش و پرورش

تعداد	مرکز آموزشی	دوره های آموزشی
۱۶	استثنایی	
۶۴	آمادگی	
۸۱	ابتدایی	
۵۸	راهنمایی	
۵۳	دبیرستان	

اماکن مذهبی

مقدار	واحد	عنوان شاخص		ردیف
۴	عدد	شهری	تعداد خانه های قرآنی	۱
۱	عدد	روستایی		

کتابخانه

مقدار	واحد	عنوان شاخص	
۶	تعداد	عمومی شهری	کتابخانه
۶	تعداد	عمومی مشارکتی	
۳	تعداد	عمومی روستایی	
۲	تعداد	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	

هنر

ردیف	عنوان شاخص	واحد	مقدار
۱	سالن نمایش	تعداد	۲
		گنجایش	۷۰۰

From: <http://shahinshahrmeimeh.gov.ir/>:

استان اصفهان

مساحت :

استان اصفهان با مساحت ۱۰۷۰۴۵ کیلومتر مربع (معادل ۵۷/۶ درصد از مساحت کشور) بین ۳۰ درجه و ۴۲ دقیقه تا ۳۴ درجه و ۲۷ دقیقه عرض شمالی و ۴۹ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۵۵ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی در بخش مرکزی ایران در جلگه ای حاصلخیز و پربرکت واقع شده و به طور خلاصه می توان گفت تعدادی از شهرها و روستاهای آن حاصل جریان زاینده رود است . شکل استان از لحاظ گسترش در امتداد طول و عرض جغرافیایی به گونه ای است که میانگین طول آن ۵/۵۳۲ کیلومتر و عرض استان برابر با ۴۰۵ کیلومتر می باشد.

استان اصفهان از شمال به استان های مرکزی ، قم و سمنان ، از جنوب به استان های فارس و کهگیلویه و بویراحمد ، از مشرق به استان های یزد و خراسان و از غرب به استان های لرستان و چهارمحال و بختیاری محدود می شود.

تقسیمات استان اصفهان

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری استان اصفهان دارای ۲۴ شهرستان ، ۵۱ بخش ، ۱۰۶ شهر و ۱۳۱ دهستان می باشد.

جمعیت استان اصفهان

جمعیت استان اصفهان طبق نتایج سرشماری نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۰ ، برابر با ۴۸۱۵۸۶۳ نفر ، شامل ۲۴۵۱۶۴۷ نفر مرد و ۲۳۶۴۲۱۶ نفر زن بوده که در ۱۴۱۰۲۳۶ خانوار زندگی می کنند.

جمعیت ساکن در نقاط شهری ۴۱۱۱۳۵۵ نفر و جمعیت ساکن در نقاط روستایی ۷۰۴۵۰۸ نفر می باشد.

آب و هوای استان اصفهان

آب و هوای استان از نوع بیابانی است که وجود رشته کوه های زاگرس در قسمت غرب آن مانع نفوذ رطوبت به نواحی مرکزی و شرق استان می گردد . از طرفی وجود نواحی پست و کویری شرق استان هوای بخش وسیعی از آن را تحت تأثیر خود قرار می دهد.

متوسط بارش سالیانه استان ۱۶۰ میلیمتر و متوسط بارش شهر اصفهان حدود ۱۲۰ میلیمتر است . تنوع رژیم حرارتی در استان تحت تأثیر مناطق کوهستانی و کویری و وزش بادهای غربی است به طوری که میانگین درجه حرارت سالانه در مناطق غرب و جنوب به حدود ۴ درجه سانتیگراد می رسد . در بین مناطق استان ، خور با میانگین دمای سالانه ۵/۱۹ درجه سانتیگراد گرمترین و سمیرم با دمای میانگین سالانه ۶/۱۰ درجه سانتیگراد سردترین منطقه استان اصفهان می باشد.

چندین رودخانه از جمله رودخانه های ماربر در سمیرم ، مرغاب نجف آباد ، گلپایگان و غیره در سطح استان جریان دارد اما یکی از بزرگترین رودخانه های داخلی فلات مرکزی ایران زاینده رود است که از ارتفاعات زردکوه بختیاری سرچشمه گرفته و سپس با جهت غرب به جنوب شرق استان

به تالاب گاوخونی واقع در شهر اصفهان می ریزد و نقش به سزایی در طراوت و شادابی و سرسبزی محیط شهرهای همجوار به ویژه از نظر محیط زیست و اقتصادی ایفا می کند.

آثار تاریخی استان اصفهان

آثار معماری ارزشمندی که از ادوار مختلف تاریخ اصفهان بر جای مانده است در زمره عالی و کم نظیرترین آفرینش های جهان به شمار می روند . رمز و راز شکوه جاودانه فرهنگ و تمدن اصفهان را از یک سو باید در پیشینه تاریخی و خلق آثار شگفت انگیز معماری و شهرسازی و نیز هنرهای زیبایی جستجو کرد که هر یک از آنها همچون فانوسی در گذرگاه تاریخ این مرزو بوم می درخشیده و هیچگاه در برابر تندباد حوادث تاریخی خاموش نشده اند و از سوی دیگر این چنین اعتلای ماندگاری را باید مولود مساعد بودن موقعیت تاریخی ، اقلیمی و فرهنگی خطه پهناور استان اصفهان دانست که این شهر در مرکزیت آن واقع شده است.

آثار مهم تاریخی و مشهور مناطق دیدنی استان اصفهان

مسجد جمعه اصفهان(جامع) - میدان امام اصفهان(نقش جهان) - مسجد امام - مسجد شیخ لطف الله - عمارت عالی قاپو

عمارت توحید خانه - تالار تیموری - کاخ چهلستون - مدرسه چهارباغ - پل الله ورد یخان (سی وسه پل) - پل خواجه

پل شهرستان - منارجنبان - کلیسای وانگ - آبشار سمیرم - بازار - کاروانسراها - برج های کبوتر - گرمابه ها - باغ ها - آرامگاه تخت فولاد - موزه ها - باغ پرندگان - باغ قدیر - باغ گلها - کوه صفه و...

وضعیت اقتصادی استان اصفهان

از نظر اقتصادی ، استان اصفهان در سطح کشور از موقعیت ممتازی برخوردار است به گونه ای که ۳/۲ درصد اراضی زیر کشت آبی و دیم کشور و ۶/۵ درصد از کل واحدهای بهره بردار کشاورزی را به خود اختصاص داده است و در تولید چند محصول به خصوص گندم آبی بالاترین میزان عملکرد در احد سطح در کل کشور را داراست . استان اصفهان با حدود ده هزار واحد تولیدی صنعتی پس از استان تهران و از نظر تعداد واحدهای صنعتی بزرگ در سطح کشور در رتبه دوم قرار دارد . علاوه بر این استان از نظر میزان اشتغال ، ارزش افزوده و ارزش تولیدات صنعتی با استخراج سالانه بیش از ۱۷ میلیون تن مواد معدنی (رتبه سوم) و حدود ۵/۴ میلیون تن سنگ تزئینی (رتبه اول) در مجموع در کل کشور پس از استان تهران در رتبه دوم قرار دارد .

وضعیت صنایع دستی استان اصفهان

در استان اصفهان ۱۷۸ رشته از لحاظ تولید صنایع دستی ثبت شده است و بیش از ۶۰ رشته در حال تولید و ارائه به بازار می باشد . (مقام اول کشور) . صنایع دستی استان اصفهان شامل خاتم سازی - مینا کاری - مینیاتور سازی- منبت کاری - قلاب دوزی نقاشی و تذهیب - سکه دوزی - ملیله سازی - خراپی - نمد مالی - پوست دوزی - نقره سازی - قلمزنی - قلمکاری - کاشی و سرامیک - قالی بافی - زری دوزی و ... می باشد .

مهمترین فرصت ها و قابلیت های استان

-موقعیت مکانی ویژه استان

(قرار گرفتن استان در مرکز کشور و در مسیر راه های ترانزیتی شمال-جنوب و شرق- غرب و همجواری با ۹ استان)

وجود پتانسیل های قوی کارآفرینی رو به رشد

-برخورداری از جاذبه های گردشگری در زمینه های تاریخی ، طبیعی و انسان ساخت با ارزش ملی و فراملی و وجود بیش از پنج هزار اثر تاریخی غیرمنقول و ده هزار اثر شناخته شده منقول بازمانده از ادوار مختلف در جای جای استان و نیز چشم اندازها و گردشگاه های طبیعی و یا احداث شده طی سال های اخیر در حاشیه رودخانه پربرکت زاینده رود و مناظر حاشیه آن و تبدیل استان به عنوان یک قطب مهم گردشگری کشور

-وجود سرمایه های انسانی (ظرفیت های علمی ، هنری ، فنی ، تخصصی و مدیریتی و ...) انباشته شده به عنوان مکمل فعالیت های سرمایه گذاری در راستای اقتصاد دانایی محور

-وجود ظرفیت های قوی دانشگاهی و مراکز تولید علم و فن آوری ، مراکز برگ علمی ، تحقیقاتی متعدد ، مراکز آموزش فنی و حرفه ای

-وجود بخش غیر دولتی توانمند زمینه ساز جذب سرمایه گذاری خارجی

-استقرار صنایع مادر و بزرگ در سطح ملی همچون ذوب آهن ، فولاد مبارکه ، پالایشگاه ، دی ام تی ، داروسازی ، پتروشیمی ، هواپیما و هلیکوپترسازی ، صنایع و مراکز نظامی ، انرژی اتمی ، راه های اصلی و فرعی مناسب ، فرودگاه بین المللی ، خطوط راه آهن و رودخانه زاینده رود فرصت های خوبی را برای جویندگان فعالیت های اقتصادی در سطح استان فراهم نموده است.

سابقه تاریخی استان

از مراجعه به منابع موجود تاریخی چنین برمی آید که کلمه ی «اسپاران» بطلمیوس ، «سپاهان» پهلوی و «اصبهان» عرب و «اصفهان» امروز لفظی قدیمی است و به احتمال قریب به یقین کلمه‌ای پهلوی است و ریشه ی قدیمی‌تر از پهلوی آن مکشوف نیست. در عهد اشکانیان ، اصفهان مرکز و پایتخت یکی از ایالت‌های وسیعی بود که تحت فرمان ملوک اشکانی قرار داشت. در دوره ی ساسانیان ، اصفهان محل سکونت و قلمرو و نفوذ «اسپوهران» یا اعضای هفت خانوادگی بزرگ ایرانی که مشاغل عمده و مناصب سلطنتی در اختیار داشتند ، بود. همچنین در این دوره اصفهان به عنوان مرکز تجمع سپاه و به منزله ی دژ مستحکمی به شمار می‌رفت. شاید به همین علت بود که یزدگرد سوم پس از شکست از اعراب مدتی در اصفهان به سر برد.

شهر اصفهان پس از نبردی که بین سردار ایرانی و سردار عرب در گرفت ، با کشته شدن سردار ایرانی در محل رُستاق‌الشیخ به تصرف اعراب درآمد. مورخین بصره ، فتح اصفهان را در سال ۲۳ هجری ثبت کرده‌اند. بعد از اسلام ، اصفهان مانند دیگر شهرهای ایران تا اوایل قرن چهارم تحت سلطه ی اعراب بود و در زمان منصور خلیفه ی عباسی ، مورد توجه قرار گرفت و به حاکم این شهر دستور داده شد که در عمران و آبادانی آن بکوشد. به همین منظور در دهکده ی خشینان (احمدآباد فعلی) قصری عالی بنا گردید و بارویی به دور شهر کشیده شد و خشینان به یهودیه متصل گشت. شهر اصفهان در قرون اولیه ی اسلامی از دو قسمت جی و یهودیه تشکیل می‌شد. جی در قسمت شرق اصفهان و جوباره (یهودیه) در قسمت دیگر شهر قرار داشت.

در سال ۳۱۹ هـ ق مردآویج زیاری اصفهان را متصرف شد و آن را به پایتختی برگزید و جشن سده را هر چه باشکوه‌تر در این شهر برپا کرد. در سال ۳۲۷ هـ ق این شهر به تصرف رکن‌الدوله ی دیلمی درآمد و آن را به پایتختی انتخاب کرد. بعد از آن شهر اصفهان رونق خود را بازیافت و مرکز تجمع علما و شعرا شد.

در سال ۴۴۳ هـ. ق اصفهان به دست طغرل پادشاه سلجوقی فتح شد. در این زمان عمارات مساجد و کوشک‌های متعددی در شهر بنا گردید. در زمان ملکشاه سلجوقی ، اصفهان بار دیگر به پایتختی انتخاب شد و دوران طلایی دیگری را آغاز نمود. در این دوره اصفهان از آبادترین و مهم‌ترین شهرهای دنیا به شمار می‌آمد. بعد از ملکشاه سلجوقی ، جانشینان او در اصفهان مستقر شدند.

این شهر تا سال ۶۳۳ هـ. ق در امان بود. در زمان حمله ی مغولان ، سلطان جلال‌الدین خوارزمشاه اصفهان را مرکز تجمع سپاه خویش قرار داد. فتح اصفهان به علت حصار مستحکم آن ، مدت‌ها طول کشید و سرانجام با خیانت شافعیان که در اختلاف با حنیفیان دروازه‌های شهر را بر روی سپاهیان مغول گشوده بودند ، شهر سقوط کرد و مغول‌ها به قتل‌عام ساکنان شهر پرداختند. این شهر در سال ۶۳۹ هـ. ق تحت سلطه ی مغول‌ها قرار گرفت. پس از بازگشت سپاه مغول ، شهر اصفهان مجدداً رونق یافت و قسمتی از آبادی و عمران گذشته ی خود را به دست آورد ، تا این که مورد تاخت و تاز سپاهیان تیمور قرار گرفت. حملات تیمور لنگ ضررهای جبران‌ناپذیری بر اصفهان وارد کرد. معروف است که پس از آن که عده‌ای از اهالی شهر سر به شورش برداشتند ، تیمور برای سرکوبی آن‌ها فرمان قتل‌عام صادر کرد. بعد از حملات مغول و تیمور ، اصفهان به علت موقعیت جغرافیایی مناسب ، دوباره رونق یافت؛ در زمان حکومت صفویان توسعه ی فراوانی پیدا کرد و بر جمعیت آن نیز افزوده شد . شاه‌عباس صفوی این شهر را تصرف و یک سال در آن سکونت کرد. دوران شکوفایی دوباره ی اصفهان با انتخاب این شهر به عنوان پایتخت در زمان شاه‌عباس در سال ۱۰۰۰ هـ. ق آغاز شد.

علت انتخاب اصفهان به عنوان پایتخت را باید در دوری از قلمروهای دولت عثمانی در دوره ی جنگ‌های ایران و عثمانی پی‌جویی کرد. این انتقال اندیشیده ، به دلیل موقعیت ممتاز جغرافیایی و ژئوپولیتیکی اصفهان و قرار گرفتن آن در قلب ایران و دوری از مرزهای سیاسی خطرآفرین بود. در این دوره ، قسمت مرکزی شهر کشش و توانایی برآوردن نیازهای سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی جدید را نداشت. در جنوب میدان قدیم و در محل باغ بزرگ نقش جهان که یادگار سلاجقه بود ، مرکز جدیدی ایجاد گردید. فعالیت اقتصادی شهر (بازار) با یک شبکه به مرکز قدیمی شهر ارتباط یافت تا ضمن حفظ فعالیت نسبی بخش قدیمی شهر ، اهم فعالیت‌ها را به سوی خود جذب نماید .

علاوه بر این ، میدان شاه‌عباس و دو محله ی دیگر به نام‌های عباس‌آباد یا تبریزی‌ها (برای اسکان تجار تبریزی همراه شاه‌عباس) و جلفا (برای اقامت ارامنه ی جلفای ارس که به منظور توسعه ی تجارت خارجی ایران ، به اصفهان کوچانده شده بودند) ایجاد شد. این دو محله به وسیله ی چهارباغ و پل الله‌وردی‌خان (سی و سه پل) به دیگر قسمت‌های شهر متصل گردید. پس از شاه‌عباس ، جانشینان او نیز به توسعه ی شهر ادامه دادند.

علاوه بر توسعه ی قسمت‌های شمالی شهر ، دو واحد مهم مسکونی در جنوب رودخانه به وجود آوردند : یکی کاخ و باغ‌های سعادت‌آباد که در زمان شاه‌عباس ثانی احداث شد و دیگری شهرک فرح‌آباد که در جنوب غربی شهر و در زمان شاه سلطان حسین ایجاد گردید و به وسیله ی پل مارنان به شهر اصلی وصل شد. سقوط شهر اصفهان و انقراض سلسله ی صفویه که پس از ۶ ماه محاصره به دست محمود افغان انجام گرفت ، بر روند توسعه ی شهر اصفهان در عصر صفوی نقطه ی پایانی گذاشت و شهر اصفهان دچار یک دوره ی انحطاط شد. افغانه برای تقویت بنیان‌های حکومت خود ، مرکز شهر را که قسمت اعظم بازار و کلیه ی کاخ‌های صفویه و مساجد بزرگ را در بر داشت ، با ایجاد بارو محصور کردند. شهر اصفهان در آن عصر دو حصار تودرتو داشت که حصار داخلی به نام باروی اشرفی یا افغانه معروف بود. در دوران زندیه و قاجاریه پایتخت کشور به شیراز و تهران انتقال یافت.

در دوره ی افشاریه ، شهر اصفهان رونقی دوباره یافت؛ ولی در عهد قاجاریه به علت انتقال پایتخت به تهران و حاکم شدن ظل‌السلطان پسر ناصرالدین‌شاه بر اصفهان (۱۲۷۱ هـ.ق) انحطاط دوباره ی شهر اصفهان آغاز شد. معروف است که ظل‌السلطان پسر ناصرالدین‌شاه زمین و مصالح آثار تاریخی شهر را به مردم می‌فروخت و می‌خواست به هر ترتیبی که شده ، مخارج قشون خود را که از واحدهای بسیار قوی و منظم کشور بود ، تأمین کند.

از ویژگی‌های اقتصادی شهر اصفهان در دوره ی قاجار ، درآمد ناچیز زمین و عدم امنیت مالکان بود. در دوره پهلوی با توجه به شرایط تاریخی و جغرافیایی ، شهر اصفهان مورد توجه قرار گرفت؛ در بازسازی آثار تاریخی آن کوشش‌هایی به عمل آمد و توسعه ی صنعتی شهر و منطقه ی اصفهان آغاز

شد . در طی دو دهه ی اخیر شهر اصفهان توسعه ی فراوانی یافته و نوسازی های جالب توجهی در آن صورت گرفته است.

به طور کلی آثار مهم تاریخی در شهر اصفهان عبارتند از میدان امام یا نقش جهان ، عالی قاپو ، کاخ چهلستون ، منارجنبان ، مدرسه چهارباغ یا سلطانی ، مسجد امام ، مسجد شیخ لطف الله ، کلیسا و گنجینه وانک ، سی و سه پل یا پل الله وردیخان ، پل خواجه و بازار اصفهان و از جمله نقاط دیدنی این شهر مسجد جامع ، سردر قیصریه ، کاخ هشت بهشت ، تالار اشرف ، بقعه بابا رکن الدین ، امامزاده اسماعیل ، هارون ولایت ، مناره چهل دختران و نقاط تفریحی بیشماری از جمله بوستان شهری ملت ، آئینه خانه ، باغ پرندگان و باغ گلهاست.

اصفهان امروز یکی از شهرهای بزرگ و سیاحتی ایران و جهان است.

[From/http://ostan-es.ir](http://ostan-es.ir)